

A TENGERPART

Napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry. Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Félsz évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Élve . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HÍRDETESEK

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

— Hivatalos hirdetések 6 hasábos pelti sorja 40 fillér.

Supilo, mint 48-as politikus.

Leleplezések a gyanus dalmatáról.

Fiume, július 26.

Supilo Ferenc mostani mozgolódása a Nagyhórvátország eszméje Horvát-Szlavonországoknak az állam testéből való elszakítása érdekében Európaszerte erős visszhangot keltett. Mint néhány évvel ezelőtt az orosz papforradalmár, Gapon, úgy most Supilo emelkedik nemzeti hőssé a világ szemében, hogy aztán őt is utóljérje az a sors, amely árulásáért Gapon lelkeszt is megsemmisítette s szegénybéllyeggel adta át a történelemnek. Supilo multjának már ismerjük azokat a fejezeteit, amikor idegen nemzetek zsoldjában állott. Egy kis fényt akarok tehát vetni a magyarság iránt tanusított magatartására is, ami bizonyítani fogja, hogy ez az ember az impressziók hatása alatt forgatja köpenyegét, a szerint, amint azt a haszna megköveteli.

Az alábbi soraimban közlöttek szorosán a megtörtént eseményekhez szabom.

A mult évi fiumei szokolista-zavargások miatt a nemzetnek épp úgy, mint a politikai köröknek erősen megingott a hitük és bizalmuk a fiumei rezolúcióban. Nehezen lehetett ugyanis dönteni ama kérdés fölött, hogy a zavargásokat a szokolisták, vagy a fiumei autonomisták kezdték-e meg. Ez időben Supilo Ferenc sorsa úgy össze volt forradva a fiumei rezolúció sorsával, hogy annak elbukása az ő szerencsecsillagát is eltemette volna talán örökidőkre. Abban az időben én egy más lap hasábjain dolgoztam, amely a rezolúció hívének vallotta magát. Magam is híve voltam még akkor a fiumei rezolúciónak. Supilo Ferencet tisztakezü politikusnak hittem. Amikor pedig már-már attól kellett tartanunk, hogy a fiumei rezolúció, amelyhez a nemzet is oly sok reményt fűzött, összeomlik, a következők történtek, amikről a nyilvánosság eddig nem tudott:

Supilo Ferenc képviselőnek megíztentem, hogy a fiumei rezolúció megmentése érdekében beszélni akarok vele. Supilo nyomban tudomásomra adatta, hogy kész velem tanácskozni, határozom meg neki a helyet, ahol találkozni akarok vele. En erre megíztentem, hogy Tóth Elemér dr. lakásán jelenjen meg s oda megyek én is. Az idő egy vasárnapi délután volt, még a szokolista-botrányok idejének kellős-közepében.

A megjelölt helyen és időben Supilo Ferenc jelent meg elsőnek. Közvetlenül utána, miután telefonon értesültem, hogy Supilo már Tóth Elemér drnál van, én is a találkán voltam. A horvát képviselő ekkor még nem tudta, hogy milyen eszközzel akarom megerősíteni a fiumei rezolúció dűledező oszlopait.

Annak a megállapodásnak, amely közöttem és Supilo között történt, tanuja volt Tóth Ele-

mér dr. Tanuszkodhatik ugyszintén arról a beszélgetésről is, amely kettőnk, illetőleg hármunk között lefolyt.

Nyomban rátértünk a kérdésre. Néhány szóval elpanaszolta Supilo, hogy a szokolista botrány nagy károkat okoz, s alig tudja megmenteni a fiumei rezolúciót. Ugy a sajtó, mint a politikai körök bizalma megrendült a fiumei rezolúció iránt. Akkor még nem tudtam, hogy Supilonak ez életkérdése; a fiumei rezolúció elbukásával szegény lapszerkesztő és horvát agitátor maradt volna továbbra is, anélkül, hogy reménysége lehetett volna mandátumra.

Ekkor én a következőket indítványoztam Supilonak:

— Nyélbe kell ütünk, közvetlenül a szokolista zavargás után való vasárnapon egy népgyűlést, főképpen a magyarok, horvátok, ugyszintén a képviselőválasztáson velünk tartó olaszok közreműködésével. Ezt a népgyűlést a fiumei rezolúció jegyében fogjuk megalkotni. A horvátságnak ezen a népgyűlésen — Supilo Ferenczel az élén — bizonyítást kell arról tennie, hogy azon az alapon áll, amelyen a fiumei rezolúciót szerezték. A meetinget a következő alapelv szemmel tartásával és hangoztatásával kell megkezdeni:

„Fiume Magyarországhoz tartozik.”

Supilo erre az indítványra a kezét nyújtotta. A gondolat megtetszett neki nyomban s amikor ismételtén azt hangoztattam, hogy Fiumének Magyarországhoz való tartozandóságát neki horvátul ki kell a meetingen jelentenie, határozottan a következőket mondotta:

— Ez természetes, hiszen én is ezen az alapon állok, valamint a fiumei rezolúció is ezen a bázison alapszik.

E pontig hivatam fel tanuságtételre, ha Supilo letagadja a mondottakat, Tóth Elemér dr. fiumei ügyvédet.

Ez után a tanácskozásunk után — Supilo Ferenc kérésére — majdnem egy teljes hétig tárgyaltam vele a „Novi List” szerkesztőségében. A város meg a szokolista-botrány izgalmai alatt állott. A „Novi List” nyomdájának ajtaját revolveres rendőrök állották el s nekem igazolnom kellett magamat, hogy bejuthassak Supilo Ferenchez. Supilo a szerkesztőségében egy külön szobában fogadott.

Az itt lefolyt tárgyalásaink során többször felemlítettem ismételtén Fiume hovartartozandósága kérdését, amíg a törvények szerint teljesen tisztázva van Magyarország javára. Ekkor, ha jól emlékszem, egy katonai térképet vett elő Supilo és egy czirkalommal kimérte, hogy Spalato ugyanoly távolságnyra van a magyar kereskedelmi utvonalaktól, mint Fiume, sőt Spalato topografiai helyzete úgy az import-, mint az export-kereskedelemre nézve kedvezőbb s eltekintve attól, hogy közijogilag se tulajdonítja Fiumét Horvát-

országhoz tartozó városnak, de czélszerűségi szempontokból sincs rá szükségük, mert megvalósulván a fiumei rezolúció álma, ugys Spalato fog tengeri kikötő-városi jellegében érvényesülni Fiumevel szemben, Magyar- és Horvátország javára.

Fiume kérdését így tisztába hoztuk. A további kérdésekben pedig szintén teljesen magyar szellemű kijelentéseket tett, úgy hogy semmit nem kockáztattunk volna a mi érdekeinkből, ha azt a népgyűlést megvalósítjuk.

A Supilo Ferenczel folytatott tanácskozásaimról közben Nákó Sándor gróf kormányzó is tudomást szerzett. Egy kormányzóságibeli magas állású tisztviselő útján kapcsolatba is léptünk egymással s a kormányzó jegyzetet csinált azokról a kérdésekről, amiket a megtartandó meetingen szinre akartunk hozni. Nákó Sándor gróf kormányzó minden pontjában helyeselte is a népgyűlésen felállítandó programmat.

Supilo Ferenczel megállapodásra jutottam abban is, hogy az itt elmondottakat egy hírlapi cikkben megjelentetem s ő annak nyomán horvátul írja meg azokat a saját lapjában, a „Novi List”-ben.

A tervezett meeting megtartásától aztán elállottam; nehogy oly színben tűnjék az fel, mintha az amugy is forrongó kedélyeket Fiumében még jobban fel akarnók izgatni. Supilo azonban még többször is megkérdezett, hogy megtartjuk-e a tervezett népgyűlést?

Mindebből az szűródik le, hogy Supilo nemrég közijogilag is más állásponton volt, mint ma s nem hangoztatta a független Nagyhórvátország eszméjét, hanem Fiume városát magyar földnek ismervén el, Horvát- és Szlavonországokat a magyar állami szuverenitás alá akarta helyezni. Csakhogy boldogulhasson Supilo ur. Ma már ezen a réven boldogult. Es most a boldogulásának más terrenumot keresett.

Korcsmáros Nándor.

Supilo viselt dolgai.

Vezércikkünk mellé ide iktajuk az Eszéken megjelenő *Drau* című lap közleményét, amely Supilo Ferenc életéből szintén egy egy igen érdekes részletet szakít ki. A cikk a következőket írja:

Supilo a Ragusa melletti Canale Italiano Vechia helységéből, szegény családból származott, mely kétségtelül görög eredetű s neve azelőtt Szupulosz volt. Supilo atyja nem földmivelő és gazdálkodó volt, mint ő maga mondotta, hanem kutmester és czisztarna-ásó. Supilo Raguzában járt a gimnázium alsó osztályaiba és egészen a harmadik osztályig jutott. Ekkor több iskolatársával együtt az a gondolat támadt, hogy a raguzai főország katonai zászlaját elégei. Egy fiu elárulta a tervet és Supilót két társával együtt kizárták a gimnáziumból. Egy ideig lapkihordó, koldusdiák és napszámos volt. Azután egy kis mezőgazdasági tanfolyamra iratkozott be, melyet Caboga

gróf alapított a filloxera ellen. Miután elvégezte az egyéves tanfolyamot, a közeli szőlőkben talált alantas, faradságos foglalkozást. Nem volt reménye az irredenta következtében, hogy tanulmányait be fogja fejezni s ekkor kísérletezett az irással. Több kis cikket írt egy Raguzában megjelenő lapba, a melyet Kacsanski István szerkesztett, a szerzejói sajtóalap hatóságos támogatásával. A lap fődadata nemcsak az volt, hogy a boszniai közigazgatást dicséret, hanem az is, hogy a szerbek és horvátok viszályát szítsa. Chlumetzky báró kerületi biztos is elkövetett mindent, hogy a hasznavehető fiatal embert támogassa. Supilo akkoriban még teljesen műveletlen volt és cikkeinek helyesírasi hibáit az ottani papok javították ki. Raguzából egy spalatói laphoz került Supilo és ott Smoljakával és Trumbicsesal együtt olasz irredenta mozgalomba keveredett és sokak szerint ez pénzt hozott neki. Az olasz irredentizmus mellett titokban a horvát Starčević-politikának is ügynöke volt Supilo, akinek azonban csakhamar különböző szerkesztőségi és kiadóhivatali differenciák miatt el kellett hagynia Spalatót.

Supilo ezután Fiumében a „*Novi List*” című újság szerkesztője lett. Fiumében epp úgy, mint Dalmáciában, az agitátor és lázadó szerepet játszotta. *Merényleteket koholt maga ellen* Fiumében eppen úgy, mint Raguzában és mint mindig, úgy Fiumében is igen nagy előszere-tettel hangoztatta az ő irredenta voltát és Itáliával való összeköttetését, atheista elveit, papok ellen való álláspontját, különösen nagy haragját Stadler szerzejói ersek ellen. Együttal azonban állandóan érintkezésben volt a szerb uralkodócsalád tagjaival, úgy hogy gyakrabban utazott hozzájuk Belgrádba.

Konspirációja atesapott Olaszországba és bármit beszéljenek is Zagrábban az ugynevezett *Chavrak-korrel* valótlanságairól, mi Dalmáciában meg vagyunk arról győződve, hogy megvolt a terv arra, hogy Olaszországban beszerzett fegyverekkel Boszniában egy kis pucseset rendezzenek. Metkovicban ennek nyomára is jutottak és a vádlottakat elítelték. Supilo így a monarchia olaszországi ellenségeivel állandó összeköttetésben állott. Supilo ismétlen elutazott Olaszországba, több magyar politikust kísért el oda, mindenféle összeívetelen vett részt, melyeket Milánóban, Firenzében, Nápolyban és Eszében tartottak. Miután az osztrakellenes összeesküvő szereplése Magyarországon nem fizette ki magát, Supilo ismét a „*Novi List*”-ben starčevićista lett.

Egy földije, aki nemrég Fiumében tartózkodott, állítja, hogy Supilótól ezt a fenyegetődzést hallotta: *Most fogják csak Supilót megismerni a magyarok!* A fenyegetést nem kell komolyan venni. Lehet ugyan, hogy nincs messze az az idő, mikor Supilonak epp oly kevésse szabad majd Magyarországra jönni, ahogy nincs benne bátorság, hogy osztrák vagy dalmat területre lépjen. Senki sem boldogabb Supilonál, hogy nem Varesanin tábor-szernagy kapta meg a zágrábi parancsnokló tábornokságot. Mert Varesanin, aki Zárában volt hadtestparancnok, nagyon jól ismeri Supilót.

Meg lehetnek győződve arról. — írja a „*Drau*” — hogy Supilo nemsokára vissza fog süllyedni semmi voltába. Elnéznek majd az idő, mikor Horvátország és Szerbia csodálkozni fognak azon, hogy tehette őket lövő ennyire egy parasztbölcs-ességgel gondolkozó, félművelt ember. Legnagyobb szégyenere válik majd a politikai és parlamenti történetnek a visszaemlékezés, hogy Supilo, az osztrák állampolgár, szerb választóktól nyerte mandátumát Glinában s hogy a horvátok emelték őt fővezérüké és „főbányjukká”, őt, aki egyebet se tett, mint azt, hogy tanulmányozta Casanova s Cagliostro emlékiratait és azokat Magyarországon és Horvátországban modern szellemben alkalmazta.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

LEGUJABB.

— *Táviratok és telefon-hírek.* —

A kiegyezés.

Budapest, jul. 26. A miniszterelnöki palotában ma délelőtt fél tízkor tanácskozásra gyűltek össze *Wekerte* Sándor miniszterelnök, *Beck* báró osztrák miniszterelnök, *Korytowski* osztrák pénzügyminiszter, *Popovics* Sándor és *Szerényi* József államtitkárok s a szakreferensek. A tanácskozáson a még függőben levő pénzügyi kérdésekkel foglalkoztak, amelyek még mindig akadályozzák a megegyezést. Minthogy azonban mind a két miniszterelnök akarja a kiegyezést, valószínű, hogy a tárgyalások kedvező eredménnyel fognak járni.

A nagyváradi gyilkosság.

Nagyvárad, jul. 26. Az itteni törvényszék két napi tárgyalás után ma hirdette ki ítéletét *Hevesi* Ákos kolozsvári gazdasági akadémiai növendék ügyében, aki ez évi április 7-ikén éjjel az itteni korzón ittas állapotban összeesett *Jambor* Andor telekkönyvi tisztviselővel és azt vadászkesével leszúrta. A törvényszék *Hevesi* Ákost négy évi börtönre ítélte, ellenben barátját, *Békési* Jenő ügyvédjelöltet a bűnpártolás vádjá alól fölmentette.

A rablógyilkos cigányok.

Budapest, jul. 26. Az alberti-irsai csendőrség táviratban tudatta a pestmegyei ügyészséggel, hogy iminár kétségtelenné látszik, hogy a dánosi rablógyilkosság tettesének egyrészt a kőborló cigányok személyében sikerült elfogni. Ma ismét letartóztattak egy kőborló cigányt, aki alkalmasint szintén a bandához tartozik. Az elfogott cigányokat mind be fogják szállítani a pestmegyei ügyészség fogházába. Egyszerre Dánosra, a gyilkosság színhelyére vitték és ott hallgatják ki őket. Mintegy hatvan tanut idéztek meg, akiknek a bűnjeleket felmutatták. A tanuk több tárgyat felismerni véltek, de kijelentették, hogy esküt nem tennének le rá.

Csongrád, július 26. A keresztény szövetség gőzmalomban elkövetett rablógyilkosság tettesei közül a főczinkost egy *Igri* József nevű kőborló cigány személyében elfogták. *Igri* bevallotta, hogy a rablógyilkosságban résztvett, de vonakodik czinkostársait megnevezni.

Gyermekirtó örült.

Berlin, jul. 26. Városzerte óriási rémületet kelt egy örült, aki az utcákon már eddig négy gyermeket agyonszúrt. A gyermekirtó fejére 5000 márka jutalmat tűztek ki.

Késelő szerelmes.

Szatmárnémeti, jul. 26. *Trabusz* Mihály peteházi gazdálkodó tízenyolcz készsúrással megölt egy *Butroka* Mária nevű fiatal leányt, aki azzal hitegette, hogy hozzámegy feleségül, de a napokban a más mátkája lett.

Utazó szélhámosok.

Páris, jul. 26. A napokban Madridból két magyar ember érkezett ide.

Schwarz Armin és fia, Jenő, akik egy banknál egy 5000 frankos utalványt akartak beváltani. Az utalványról kiderült, hogy hamis, mire *Schwarz* Armin megszökött, a fiát azonban sikerült letartóztatni.

KÜLÖNFÉLE.

— **Jön a nyári hajóraj.** A nyári gyakorló hajóraj, amely nyolcz nagy csatahajóból és tízenyolcz torpedóhajóból áll, mint értesülünk, e hó 29-en érkezik a fiumei kikötőbe.

— **Fölmentés és kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter *Mentsik* Ferenc dr. miniszteri tanácsost, a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatal masodelnökét a tengeri gőzhajók gépészeinek, géplelvizsgálóinak és kazánfűtőinek megvizsgáztatása és képesítése czéljából Fiumében a m. kir. tengerészeti hatóságnál szervezett vizsgáló bizottságban viselt állása alól saját kérelme folytán fölmentette és a bizottság elnökevé *Egan* Lajos fiumei királyi kormányzósági miniszteri osztálytanácsost nevezte ki.

— **Személyi változások a postatakarékpénztárnál.** A magyar kir. postatakarékpénztárnál a kormány egy elnöki állást kreál, melyet ez év őszén *Csoke* Ferenczettel, a kereskedelemügyi miniszterium elnöki osztályának vezetőjével fognak betölteni. *Hollan* Sándor, a postatakarékpénztár igazgatója, nyugalmába vonul és helyét *Halász* Sándor min. tanácsos, jelenlegi aligazgató foglalta el.

— **A kormányzóság köréből.** A miniszterelnök a fiumei és magyar-horvát tengerparti királyi kormányzóság létszámában *Gerliczy* Félix dr. báró díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokot fizetetlen miniszteri segéd-fogalmazóvá nevezte ki.

— **Japán hadihajóraj Fiumében.** A japán hadihajóraj, amely *Grimin* ellentengernagy vezénylete alatt bejárja az európai kikötőket, szeptember havában érkezik a fiumei kikötőbe. A hajóraj, mint már említettük, a japán haditengerészet két legujabb hajójából: a „*Tsukuba*” és „*Clöse*” pancélos csatahajókból áll.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Hieronymi* Jolan, *Schütz* Irma és *Rossi* Mária fiumei állami polgári iskolai helyettes tanítónőket ugyanéhoz az iskolához segédtanítónőkké nevezte ki.

— **A délamerikai hajójaratok.** A Fiuméből és Triesztből a délamerikai kikötőkbe irányuló hajóforgalmat az Adria magyar tengerhajózási társaság és az Osztrák Lloyd bonyolítja le. A két társaság állami szubvenziót élvez s köteles évente 16 hajójaratot indítani Fiuméből és Triesztből, mely hajójaratok néhány olasz és esetleg spanyol kikötő-várost is érintenek. A hajók 8—9 tengeri merítő sebességgel járnak. Fiuméből, illetőleg Triesztből negyven nap alatt jutnak el a délamerikai kikötőkbe. Ez a hosszú járat nem felel meg az ipari kivitel czéljainak, mert Hamburgból 18—20 nap alatt lehet eljutni és így a német kivitel határozott előnyben van a magyar és az osztrák kivitel felett. Ennek a hosszadalmas szállításnak elejét veendő, az osztrák Austro-Amerikana trieszti hajósvállalat egy új, közvetlen hajójaratot rendezett be Trieszt és Delamerika kikötői között. Mint-hogy az ilyen hajójarat fenntartása tetemes költséggel jár, az csak úgy válhatik a vállalat előnyére, ha úgy az odamener, mint a visszajövet alkalmával teljes rakományval terhelten megy a hajó. Evegéből az új hajójarat a trieszti kávébehozatali czegeket szeretné megszerezni, de mivel a brazíliai kávétermelők

tulnyomó része az Adria magyar tengerhajózási társaságtól és az Osztrák Lloydtól refakciákat élvez, továbbá a két hajójárat a kormányoktól szubvencziót kap, az új társaság nem tud versenyezni az Adriával s a Lloyddal. Most az Austro-Amerikana hajózási vállalat mozgalmat indított az iránt, hogy a Trieszbe irányuló kávébehozatalt kizárólag osztrák hajózási vállalatok bonyolítsák le, úgy hogy az Adriát, a magyar hajózási vállalatot ebből egyszerűen kizárják. Ez a törekvés azonban hiábavaló és czéltalan, mert az Adria a rendelkezésére álló eszközökkel épp oly módon bonyolítja le a délamerikai forgalmat, mint a Lloyd, vagy az Austro-Amerikana s a magyar kormány által szubvencionált magyar vállalat bizonyára nem fogja tűrni, hogy délamerikai forgalmát bármely osztrák hajózási vállalat kedvéért megszakítsák.

Pályázat. A hivatalos lap pályázatot hirdet a fiúmei adóhivatalnál betöltendő adóhivatali segédként állásra. A kellően felszerelt folyamodványok két héten belül nyújtandók be.

Az állami tisztviselők hetenkénti fizetése. Az a mozgalom, mely az állami tisztviselők hetenkénti fizetése ügyében megindult, az állami tisztviselők nagyobb körében kedvező hatást gyakorolt. Az előkészítőbizottság elhatározta, hogy mielőtt a mozgalmat az egész országra kiterjesztené, tanulmány tárgyává teszi az amerikai módszert, hogy megvalósítása előtt a mi viszonyaink között attól minő hatás remélhető. Ezt memorandumba foglalva az állami tisztviselők országos egyesülete utján Wekerle Sándor miniszterelnök elé terjesztik, kérve, hogy a kormány tegye megfontolás tárgyává a tisztviselők fizetésének hetenként való kiutalása kérdését.

Egyesült magyar hajlított fabutorgyár részvénytársaság czég alatt a napokban tartotta alakuló közgyűlését az osztrák-magyar hajlított butorgyári trösztöz tartozó öt gyárból alakult magyar részvénytársaság, mely átveszi az Una faipar rt., a *Fiumei butorgyár rt. gyárait*, a Weitzer-féle vagon- és gépgyár rt. borosjenői telepét, az Eisler Józsiás és fiaik kassai és a Guttman Izidor ungvári czég gyárait. Az alaptőke 2-4 millió korona. Az igazgatóság tagjai: Lukács József (elnök), Blum Mór, Ehrmann Leó, Eissler Hugó, Fischl Artur, Guttman Izidor, Kornfeld Pál, Mauksch József, Neurath Lajos és Ratman Manó. A felügyelő-bizottság tagjai: Herz Izidor dr., Klemm Károly, Pfeiffer Goza és Thömann István.

Az életmentő. A Levante-riván tegnap reggel egy kis gyerek ácsorgott s véletlenül a tengerbe esett. A fiú nem tudott uszni s már-már elmerült, amikor egy bátor fiatalember utána vetette magát a fuldokló gyermeknek s szerencsésen kimentette a vízből. A derek életmentő *Morim* Károly.

Öngyilkossági kísérlet. *Scandrieh* Helena 40 éves asszony, egy éjjeli ór felesége, halálra szánta magát. Ma este tiszta feketébe öltözött és férje távollétében a Pioppin levő lakasan bezárkózván, szengázzal akart véget vetni életének. A szomszédok éjjel 11 órakor véletlenül jöttek rá tetteire s midőn rátörték az ajtót, még életben találták. Nyomban orvost hívtak s a szerencsétlen asszonyt, noha állapota igen súlyos, valószínűleg sikerül megmenteni az életnek. Egyelőre lakasan ápolják. Tettének oka családi viszálykodás.

A trafikokosok vasárnapi munkaszünete. A pénzügyigazgatóság tudatta az összes trafikokkal, hogy a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó rendelkezés értelmében jövő vasárnaptól kezdve minden vasárnap délután három órakor be kell zárni a trafikokat.

A „Lusitania.” A Cunard-társaság legújabb hajóóriása, a „Lusitania”, amelyről mint valóságos technikai csodáról már megemlékeztünk, egyébként is valóságos remeke a hajóépítés művészetének. Az uszó kolosszus nem kevesebb, mint 785 láb hosszú, összes tonnataralma 32.500 és ez óriási méretek mellett is 25 csomó sebességgel tud haladni. A belső berendezése részleteiről igen keveset árultak el eddig, nehogy a versenyzők hasznát vehessék az adatoknak. Annyi azonban bizonyos, hogy a berendezést ritka ízléssel és fényvel állították össze. A hajó tervezője arra törekedett, hogy szilárd talajra épített ház benyomását keltsse. Így valamennyi szalonban és nagyobb kabinokban kályhákat tett, az ablakok olyanok, mint valami szárazföldi palotában és földéletről-földéltre fölvonók szállítják az utast. Minden kabinból lehet majd telefonálni és így módon érintkezésbe lépni az orvossal, utjágrussal, vendéglőssel, vagy borbélyval. A villamosság alkalmazásában annyira mentek, hogy még az ágytakarót is így lehet fölmelegíteni. A hajóóriáson van gőzfürdő, tornaterem és sok más hasonló berendezés. Este ezerkétszáz ablaka világít messze a tengeren. Legénysége 800 főből fog állani s az elsőosztályban 500, a másodikban 500, a harmadikban 1300 utast, összesen 3150 embert fogad magába.

Ellopott pénztárca. Tegnap este 8 órakor egy idegen asszony a vasútállomás szomszédságában állott, amikor hirtelen egy suhancz temett mellette s az asszony jobb kezéből kirántotta pénztárcaját és elmenekült. A tolvaj kétszáz koronát vitt el magával. A rendőrség keresi a tolvaj suhanczot.

KIVÁNDORLÁS.

Az Egyesült-Államok új bevándorlási törvénye. Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államok új bevándorlási törvénye július elsején lépett életbe. Az új törvény a fejadót tíz koronáról husz koronára emelte föl s ez az oka, hogy a hajóstársulatok a hajójegyek árát is fölemelték tíz koronával. Az új bevándorlási törvénynek ez az intézkedése azonban csak az európai bevándorlókra vonatkozik. Az új bevándorlási törvény egyik legfontosabb intézkedése az, hogy a tizenhat évesnél fiatalabb és szülői kíséret nélkül Amerikába érkező gyermekeket nem engedi partraszállani. Az új törvény fölhatalmazza az elnököt arra, hogy a bevándorlásnak nemzetközi szerződéssel való szabályozása céljából nemzetközi kongresszust hívjon össze és ha ez bármilyen oknál fogva összehívható nem volna, úgy az új törvény az elnököt fölhatalmazza, hogy a külföldre az Egyesült-Államok nevében képviselőket küldjön, akik az egyes államokkal az Egyesült-Államokba való bevándorlás szabályozása céljából tárgyaljanak. Az új törvény szerint az Egyesült-Államok a világ összes kikötőiben konzuli vagy más hivatalokat állíthatnak föl és gondoskodhatnak arról is, hogy az Egyesült-Államokba igyekvő utasokat, még mielőtt hajóra szállnának, megvizsgálják: vajjon az Egyesült-Államok bevándorlási törvényei szempontjából kívánatos vagy nem kívánatos elemek-e. Az új törvény utasításai alapján már a legközelebbi időben Washingtonban egy ugynevezett bevándorlási irodát állítanak föl, melynek czélja és rendeltetése a bevándorlókat úgy irányítani, ahogy azt az

Egyesült-Államok gazdasági érdeke megkívánja. Fontos intézkedése a törvénynek az is, mely elrendeli, hogy a hajóstársulatok hajóikon a kivándorlóknak az eddiginel nagyobb kényelmet kötelesek biztosítani.

Nagy sztrájk Amerikában. Newyorkból jelentik: A minnesotai bányamunkások és érczakodó munkások sztrájkja, amely egy héttel ezelőtt kezdődött, azóta folyton terjed. Az összes minnesotai iparvállalatok megszűntették a munkát. Az olasz, magyar és finn munkások, akik az ottani iparvállalatoknál dolgoztak, százanként hagyják el Minnesotát és utaznak vissza Európába.

Az olasz kivándorlás. Csak a mi nap közöltük a magyarok kivándorlásáról szóló statisztikai adatokat. Az olasz kamarában tegnap az olaszországi kivándorlásról szóló statisztikai jelentést osztották szét. A mi adataink elrémítők voltak ránk nézve, de az olasz kivándorlás adatai valósággal borzalmasak. A gyönyörű Itáliából is évről-évre több ember vándorol el új hazába. 1906-ban háromnegyed milliónál több olasz vándorolt ki hazájából: pontosan 786.977 lélek, az 1905. évi 726.331 lélekkel szemben. Az 1906-iki kivándorlásnak jelentékeny tömege a Szardínia-szigetből olaszok közül telt ki, akik hihetetlen nyomorban élnek. Rendkívül sokan vándoroltak ki Apuliából, Sziciliából, sőt Lazióból is: viszont Veneto tartományából, az Abruzzokból és Calabriából ezúttal kevesebben vágyódtak jobb hazába. A kivándorlók túlnyomó része, csaknem kilenczötözdresze, tengerentúli országokba ment.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlap-elárusító üzletben, Vinc. de Domini-utca. — A m. kir. dohánynagyüzsdében, Piazza Elisabetta. — Capudí Romualdo likőr-üzletében, Deák-Corso. — Devescovich Giov. trafikban, Riva Szápáry. — Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban („Unio”-nyomda, Riva Szápáry, Adria-palota.)

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovács Zoltán.
Felelős szerkesztő:
Murai Jenő.
Kiadótulajdonos:
„Unio” könyvnyomdai műintézet.

CIGALE tengeri fürdő
LUSSINPICCOLO mellett.

PROSPEKTUS KIVÁNATRA.

Fiumében

vagy a környéken lakó (esetleg üdülő) fess urinnövel levelezne ismeretség céljából jávakerubeli uriember.

Szíves ajánlatok „Dalmácia” nevén e lap kiadóhivatalában keretnek.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2 % netto kamatot

térít meg mátol kezdve feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Hathatós óvszer a belső betegségek elterjedésének megállítására, úgyszintén kiváló gyógyhatású gyomor-, bél- és vérbajokban, továbbá **elkövérédek, szívelhájásodás és ezzel járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdeganat, cukorbetegség, aranyér, csúsz- és köszvénynél, vérbősegnél s egyéb belső szervezeti bajokban.** — Főszéküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznel **Komáromban.** Kapható minden jobb gyógyszerész és fűszerüzletben, **Fiumében Heim F.-nél,** kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. — Össze nem tévesztendő más fajta keserűvizekkel.

Pečine fürdő és vendéglő Susák.

A legjobb és legkellemesebb üdülő és kiránduló hely.

Nyáron hűs, tiszta és pormentes levegő és a tengeri fürdőhöz 120 kabin. Hideg és meleg étkek. Hazai és külföldi borok, valamint a híres Budwesi sör. Gyalog 15, társaskocsival 10 perc alatt elérhető. A társaskocsi minden félórán indul az Adamich-térről.

Nyáron katonazenekar és egyéb hangversenyek.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Funka Lajos,

vendéglős.

„OLIMPO“ CINEMATOGRAF

Via Germania 11. sz. Braida.

Naponta előadások d. u. 4 órától kezdve.

Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 4-től 10-ig.

Rendkívül érdekes képek.

Kiváló Ujdonságok

Kétszer hetenkint váltakozó műsor.

Belépti díj:

I. hely 40 fill. II. hely 20 fill. Katonák és tíz éven aluli gyermekek a felet fizetik.

„Progresso“

Cinematograf (Mozgófényképek)

ANDRÁSSY UTCZA 1. SZ.

Kétszer hetenkint új műsor

Hétköznapokon d. u. 5—10-ig.

Vasárnapokon d. e. 10—1-ig és

d. u. 1/2—11-ig.

Állandó előadások.

Cantrida WEISS M.

fürdő és vendéglő.

Megnyilt május 21-én.

Bérletjegyek, melyekbe a villamos és az omnibusz használata bele van értve, valamint egyes használatra érvényes jegyek kaphatók úgy a villamos kocsik kalauzainál, mint a fürdő pénztáránál.

Omnibusz csatlakozás minden villamos kocsihoz.

Tisztelettel

Mittel Alajos

fürdőtulajdonos és vendéglős.

Corso 11. sz. FIUME Corso 11. sz. a várostorony átellenében.

Ujjonnan érkeztek:

kész és mértékre szabott női toilettek vászonból.

Gyönyörű

blúz-ujdonságok

battiszt-, pongis-, vászon- és zefirekben.

Fürdő-öltözékek

hölgyek részére (új reformszabás); urak részére darabonként 2 koronától feljebb.

Fürdő-kalapok és fürdő cipők.

Frottir-köpenyek és frottir kendők.

Szoba és czimerfestő vállalat.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy Via del Pino 9. szám alatt czimer-, szobafestő és mázoló-üzletet nyitottunk.

Elvállalunk szoba- és díszletfestést, mázolóást a legegyszerűbb kivételtől a leggazdagabbig.

Fa-, bádög-, vászon- és üveg-czimentablák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

mely tisztelettel

Kurz Frigyes és tsa

Via del Pino 9. szám.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás. Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyátmányok.

Rákóczi vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben. Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint. Kényelmes hely társas-huulizók részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

Gulyás László, vendéglős.

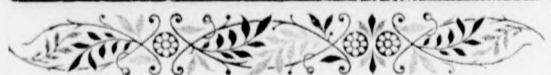
Elsőrangú divatszabászat

Himmel Ferdinánd Fiume

Via Adria 1. sz. Zmaics-ház.

Készít:

Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat. Mérsékelt árak. Kifogástalan szabás.

Szajpadlás nélküli szabadalmazott

FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

fogműterme, az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. emel. (Rinaldi ház)

naponta d. e. 8—12 és d. u. 2—6,

Minden műtetet fájdalom nélkül személyesen végez el.

Foghuzás, arany-ezüst és porcellán-plombirozás. Aranykoronák; szajpadlás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucuk- és smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelentékeny mérséklésben részesülnek.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

gyógyszertára

— a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizet, toalettesszerek és szépitőszerek, stb. stb.

Csizmás Demeter

fiumei első magyar fodrász

VIA ADAMICH 2., az Európa szállodával szemben

készít mindennemű hajmunkát jutányos áron, úgy mint parókat, hajfonatot és mindenféle hajdísz.

Bel- és külföldi illatszerek, a legjobb hajhullás és korpaképződés elleni szerek kaphatók.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának

(Gyár Budapest-Kőbánya).

fiumei főraktára.

Iroda: Ürményi tér 6. — Jéggyár: Canale utca, Steinmann-ház. — Telefon szám 226

Gyógyhatású DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palaczkot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márcziusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palaczkot tartalmazó eredeti ládában.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak.

Bárhova házhoz is történik szállítás.

Detail elárúsító helyek:

„Unione“-üzlet Via del Pino. — F. Pavletich (volt fogyasztási szövetk. üzlet) Corso Prungato. — A „Salamon“-féle cukrászda, tulajdonos: Bardola V.

Mindenkor friss csapolás

a Bonavia szállóban, tulajdonosa: Scala Ferdinánd; a Sorko-féle vendéglőben, a községi takarékpénztár épületében, Batthyányi rakodópart 10. és a New-York kávéházban, Corsia Deák.

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Nyomatott az „Unio“ könyvnyomdában Fiume, (Adria palota, Riva Szapary).